

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peit 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knaifova ulica št. 5, prilišje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Posltnina plačana v gotovini.

Naši obrtniki in volitve v Zbornico

«Obrtni Vestnik», službeno glasilo Zveze obrtnih združenj v Ljubljani. Splošne zveze obrtnih združenj v Mariboru ter obrtnih združenj v Sloveniji, prinaša v svoji zadnji številki proglas obrtnikom ljubljanske in mariborske oblasti. V proglasu razvijajo vodilne in največje obrtniške stanovske organizacije svoj program za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo; organizacije zlasti odločno odklanjajo vmešavanje političnih strank v to strogo stanovsko zadevo. Proglas, ki so ga poleg predsednikov največjih obrtnih organizacij podpisali tudi predsedniki in drugi funkcionarji obrtnih združenj in združenj, pravi med drugim:

«Obrtništvo, organizirano v obrtnih in gostilničarskih združenjih in združenjih, ki so vključene v »Zvezi obrtnih združenj za Slovenijo v Celju«, »Zvezi obrtnih združenj v Ljubljani«, »Splošno zvezi obrtnih združenj v Mariboru«, »Zvezi gostilničarskih združenj v Ljubljani« in »Zvezi gostilničarskih združenj v Celju«, je sklenilo nastopiti pri teh volitvah z enotno in skupno »Stanovsko listo obrtniških organizacij ljubljanske in mariborske oblasti.«

To organizirano obrtništvo odločno odklanja vsako vmešavanje političnih strank in skupin s politično prismojo in vseh izvenobrnih elementov v te volitve, katere imajo popolnoma stanovsko-gospodarski značaj. Obrtništvo odklanja pri teh volitvah vsa dneva politična gesla in fraze, katere imajo edino le ta namen, da zaslužujejo obrtništvo političnim strankam.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo ima namen obravnavati in pospeševati vsa prečja vprašanja pridobitnih slojev in ščititi posameznika ne glede na njegovo eventualno strankarsko pripadnost.

Boj za obstanek vseh slojev in stanov v državi je vsled razmer, ki jih je ustvarila svetovna vojna, silno težak in obupen, zlasti je ogrožen obstoj obrta vsled konkurence inozemske industrije, kateri se odpirajo vrata na stečaj. Vsled nerazumevanja potreb pridobitnih slojev, zlasti obrtništva, so se ustvarjali zakoni, ki so tem slojem paravostno sovražni in škodljivi.

Združeni obrtniki zahtevajo zato v svojem proglasu reformo zakonov o socialnem zavarovanju na podlagi sodelovanja države, omogočajo obrtniškega sodelovanja pri državnih nabavah, izenačenju davkov, spremembo taksnega zakona, skorajšnji sprejem novega obrtnega zakona, podporo obrtno-nadaljevalnih šol, pravično razdelitev obrtnih kreditov Narodne banke itd. Proglas zaključuje:

«Vse v strokovnih organizacijah združeno obrtništvo si je v svesti, da more doseči vse te navedene zahteve le tedaj, ako bo v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo zastopano po tovariših, ki so že dolga leta neumorno delovali na strokovnem obrtniškem polju, ustvarjali in vodili organizacije in ki poznajo težnje obrtništva. Zboljšanje razmer je pričakovati le potem nepolitičnih stanovskih strokovnih organizacij, katere morajo voditi obrtništvo ne glede na politične prilike v državi.

Zbornica je ono torišče, kjer naj govori le obrtnik za obrtnika in kjer naj preneha vsaka politična mržnja. Ven s politiko iz gospodarskih institucij in naprej k cilju za doseg pravic in enakopravnosti obrtništva!

Tovariši! Vaše organizacije vas zavezuje, da oddate svoje glasove za tiste sotovariše, katere ste sami predlagali na svojih zborovanjih in sestankih in katere priporočajo vaše stanovske organizacije.»

Pozdravljamo ta odločen in samozavesten nastop obrtništva Slovenije. Prepričani smo, da bo vzbudil simpatičen odziv pri vseh obrtnikih in da bodo združene obrtniške stanovske organizacije na vsej črti zmagovalno izšle iz vsiljenega jim volilnega boja.

PRAŠKA POLICIJA PROTI FAŠISTOM

— Praha, 18. avgusta. Praška policijska direkcija je izdala uradno poročilo, v katerem ugotavlja, da so se zadnji časi pojavile različne organizacije, ki protizakonito nosijo uniformo ter se organizirajo celo na militaristični način. Te organizacije poskušajo celo vplivati pri intervencijah varnostnih organov in se vmešavati v njih delokrog. Njih nastop v Pragi in v drugih mestih republike je že povzročil javne izgrede in nemire. Policija bo proti tem organizacijam v bodoče postopala s vso strogo.

Štirje ministri na Bledu

Na Bledu so danes popoldne ministri Uzunović, Ninčić, Nikić in Trifunović. — Važne odločbe v avdijskih. — Rekonstrukcija vlade? — Kriza radikalne stranke.

— Beograd, 18. avgusta. Včeraj ob 7.10 so odpotovali iz Beograda ministri predsednik Uzunović, minister zunanjih zadev dr. Ninčić, ki sta odpotovala na Bled v avdijsko ter minister poljoprivrede Pucelj ter minister trgovine dr. Krajač, ki sta odpotovala v Zagreb na sejo poslanskega kluba H. S. S. Istočasno je imel odpotovati na Bled tudi vojni minister general Trifunović, ki pa je vlak zamudil in se je odpeljal zato s posebnim vlakom ob 7.40. Po poročilih z Bleda je tjakaj prispel včeraj tudi minister za šume in rudnike dr. Nikić, ki se bo danes sestal z ministrskim predsednikom. — Nekateri listi so danes poročali, da bo skupno z gg. Uzunovićem in Ninčićem odpotoval na Bled tudi Stepan Radić, vendar pa iz Zagreba to vest danes dopolnje demantirajo. Radić se bo udeležil današnje seje vodstva HSS v Zagrebu in se šele nato sestal z ministrskim predsednikom Uzunovićem. Ko se bo ta vračal z Bleda v Beograd. Najbrž bo takrat v Zagrebu za par ur izstopil.

— Beograd, 18. avgusta. Političen položaj ni tako čist, kakor ga slika G. Radić v svojih izjavah. Tako v vladi sami, kakor v radikalni stranki so se pojavile difference, ki so jih zlasti povzročile občinske volitve, predvsem pa poraz radikalov v Beogradu. Ministrski svet je imel včeraj popoldne sejo, na kateri je razpravljali samo o občinskih volitvah. V radikalnih krogih se splošno sodi, da bo prišlo do večjih sprememb. Zlasti je omajen položaj ministra notranjih zadev Bože Maksimovića, proti kateremu so začeli sedaj tudi Pašičevići ostreje nastopati. Njemu v glavnem pripisujejo krivdo na neuspehu pri volitvah in se splošno pričakuje, da bo Maksimović, prostovoljno ali pa prisiljen, moral izjaviti konsekvence in se umakniti.

Ugleden član vlade je podal novinarjem izjavo o položaju vlade po občinskih volitvah. Med drugim je naglasil, da med obema koalicijskimi strankama sicer ni nobenih nasprotij, vendar pa je potrebno, da se razčisti vprašanje dr. Nikića. O tem se bo razpravljalo na sestanku med Uzunovićem in Radićem v Zagrebu. Uzunović bo podal nato kralju na Bledu obširen referat o situaciji ter mu predložil tudi

široko rekonstrukcijo vlade. Obstoja celja kopica kombinacij, ki pa so še vse preuranjene. Gotovo je le toliko, da bo dr. Srškić prevzel ministrstvo pravde, ki je sedaj po smrti Gjuričica nezasedeno. Kar se tiče razmer v radikalni stranki, je treba počakati povratka Nikole Pašića. Glavni odbor stranke bo moral razčistiti mnogo spornih vprašanj, ki so nastala v prestolici in še širje čimdalje bolj po celi državi in razkrajajo enotnost stranke, kar se je zlasti pokazalo pri minulih občinskih volitvah.

Parlamentarno življenje je v popolnem zastoj. Včeraj je imel sejo anketni odbor, ki je končal s čitanjem aktov o bencinski aferi. Danes se je vršila seja odbora za proučevanje zakona o izenačenju neposrednih davkov.

PRIHOD MINISTROV NA BLEDO

— Lesce, 18. avgusta. Danes ob 13. sta prispela v Lesce ministrski predsednik Uzunović in zunanji minister dr. Ninčić. Ministrskega predsednika spremlja še njegov kabinet g. Jojić, zunanjega ministra pa direktor političnega oddelka v zunanjem ministrstvu g. Fotić in še odseka za Društvo narodov g. Dušan Giorgiev. Ministrski predsednik in zunanji minister bosta popoldne sprejeta od kralja v avdijski.

V Zagrebu se je z njima Stepan Radić razgovarjal 20 minut. G. Uzunović med vožnjo ni hotel dati nikakih važnejših izjav dopisnikom listov, pač pa je pripomnil, da polagata tako g. Radić, kakor tudi Ljuba Davidović občinskim volitvam v Srbiji preveliko politično važnost. Situacija po teh volitvah je neizpremenjena. Radikali so si po številu glasov priborili zmago.

Na Bledu se že nahaja minister dr. Nikić, dočim je ostal vodja HSS Stepan Radić v Zagrebu. Težične politične situacije je prenešeno danes na Bled, kamor prispe skupno s češkoslovaškimi oficirji tudi vojni minister general Trifunović.

— Zagreb, 18. avgusta. Danes zjutraj so prispeli na potu na Bled v Zagreb ministri predsednik Nikola Uzunović in zunanji minister dr. Ninčić ter pozneje s posebnim vlakom minister voine in mornarice general Dušan Trifunović. Na državnem kolodvoru se je z njim sestal predsednik HSS Stepan Radić. Najprej je imel daljši razgovor z Ninčićem in Uzunovićem, pozneje z vojnimi ministrom.

Radić tako, Radić drugače

Izjave Stepana Radića o političnem položaju. — Spremembe ne bo in vendar bodo. — Nikić lahko ostane in vendar mora iti. Seja vodstva HSS.

— Zagreb, 18. avgusta. Današnji »Jutarnji list« objavlja intervju s Stepanom Radićem, v katerem izraža Radić svoje mnenje o političnem položaju in o občinskih volitvah v Srbiji. Med drugim navi Radić ministrskega predsednika Uzunovića, o katerem pravi, da je močan človek in da vlada med njim in Radićem popolno soglasje. Oba delata na to, da povečata delovno moč vlade. Radić dr. Nikića radićevci ne bodo delali stisniti. Nikić ni tako važna osebnost, da bi se mu morala posvečati večja pažnja. Tendence današnje hrvatske politike je, da z najožjim sodelovanjem v vladi rešuje srbsko-hrvatski spor. Govori se o nekih spremembah, toda pri tem ni niti govora o kakem presečenju. Dela se na to, da se slabši v vladi zamenjajo za močnejši. Stvar je malenkostna, ni pa izključeno, da pride tudi do večjih sprememb v vladi. Z ozirom na vesti, da odpotuje skupno z Uzunovićem na Bled, pravi, da to ni potrebno, ker se oba itak v vseh vprašanjih strinjata.

Glede občinskih volitev v Srbiji pravi Radić, da je iz izidom popolnoma zadovoljen. Volitve so pokazale, da narod odobrava sedanjo politiko sporazuma. Ni pa mu vseeno, kako so se volitve izvedle, zlasti v Beogradu. Notranji minister Maksimović je prežoročil svoj delokrog. Uspehi, ki so jih dosegli davidovičevci, se istotako lahko prištevajo v prilog sporazumu, ker je tudi Davidović za sporazum. Po vsem tem se lahko reče, da proti sporazumu v Beogradu ni nihče glasoval. — Beograd, 18. avgusta. Izjava, ki jo je podal Stepan Radić dopisniku »Politike« in v kateri je ostro obsodil metode notranjega ministra pri občinskih volitvah, je izzvala v radikalni

krogih skrajno mučen vtis. Notranji minister je imel v zvezi s tem daljše konference s svojimi ožjimi prijatelji ter nato posetil tudi ministrskega predsednika Uzunovića. Zatrjuje se, da bo Uzunović skušal o priliki sivega sestanka z Radićem izgladiti ta spor.

Mnogo nezadovoljnosti je med radikali vzbudilo tudi dejstvo, da je Radić imenovan kot glavni delegat Jugoslavije z Zenevo, dočim je Laza Marković kot najboljši strokovni ekspert samo njegov namestnik. Vlada se nahaja v mučnem položaju, ker se noče zameriti številne koalirane stranke, Marković pa ji je potreben kot strokovni ekspert.

— Zagreb, 18. avgusta. V »Seljačkem domu« je danes zaupna seja vodstva HSS, kateri prisostvujeta tudi trgovinski minister dr. Krajač in poljedelski minister Ivan Pucelj. Seja popoldne se traja. O njenem poteku bo popoldne izdan kratek komunik. Kakor zatrjujejo, je vodstvo HSS razpravljalo na seji o politični situaciji, ki je nastala po občinskih volitvah v Srbiji, zlasti v Beogradu.

DRŽAVLJANSKA VOJNA NA KITAJSKEM

— Peking, 17. avgusta. Po zavzetju hankauskega prelaza prodirajo čete maršala Cingtsolina in generala Vupefuja na vsej črti in so baje dosegle že nove važne postojanke. Čete generala Kuomintana se umikajo proti Kalganu. Angleski poslanik je protestiral v Pekingu proti dejstvu, da so kitajski roparji ujeli ravnatelja Azijske petrolejske družbe Mooreja. Tolovaji zahtevajo za njegovo izpustitev 50.000 zlatih pesov.

Obnoveitev prijateljske pogodbe z Grčijo

Podpis konvencije o solunski coni in prijateljske pogodbe. — Ugoden vtis v Atenah. — Etapa na potu k splošnemu balkanskemu paktu. — Ninčić o sklenjenih pogodbah.

— Atene, 18. avgusta. Včeraj so bila zaključena pogajanja med posebno grško in jugoslovensko delegacijo, ki je imela urediti vprašanje svobodne jugoslovenske cone v Solunu in vsa pripadajoča prometna vprašanja. Med obema delegacijama je bil dosegzen popola sporazum. Solunska cona, ki pripada Jugoslaviji, bo razširjena, takisto so dovljene Jugoslaviji razne prometne olajšave, med katerimi je najvažnejša ta, da bo smela Jugoslavija iz Soluna do svoje obmejne postaje v Makedoniji prevažati svoje blago v plombarinih vagonih.

Delegaciji sta izgotovili štiri konvencije, ki sta jih včeraj dopoldne podpisala za grško vlado zunanji minister Rulos in generalni ravnatelj železnice Pantasi, za jugoslovensko vlado pa poslanik Gavrilović in pomočnik prometnega ministra Panta Gavrilović.

Istočasno s temi konvencijami je bil podpisan pakt prijateljstva med Grčijo in Jugoslavijo, ki bo imel ugodne posledice za konsolidacijo razmer na Balkanu. V komunikaciji izraža grška vlada nado, da bo spocialnim paktom grške republike z raznimi balkanskimi državami sledil morda v kratkem splošen pakt balkanskih držav, da se na ta način ustvari temelj splošnega napredka na jugovzhodu Evrope.

— London, 18. avgusta. Iz Aten poročajo: Včeraj je bil objavljen oficijelni komunik zunanjega ministrstva o podpisu prijateljskega pakta med Grčijo in Jugoslavijo. Ko-

munike je izzval v vseh političnih krogih veliko odobravanje. Splošno se smatra, da je s podpisom tega sporazuma izvršena prva etapa pri vzpostavljanju miru in prijateljskih odnosov na Balkanu, ki si jih je staval general Pangalos kot glavne točke v svoj program. Pakt pa je bil tudi najboljša garancija za skorajšnjo doseg splošnega balkanskega pakta.

— Beograd, 18. avgusta. Zunanji minister dr. Ninčić je včeraj pred svojim odhodom na Bled podal novinarjem na kolodvoru sledečo izjavo o grško-jugoslovenskem paktu:

»Sklenjeni pakt med Jugoslavijo in Grčijo je treba brez dvoma tudi z naše strani toplo pozdraviti, kakor ga pozdravljajo v Grčiji. Ustvarjen je v duhu naše dosedanje zunanje politike, ki teži za tem, da živimo z vseni sosedji v prijateljsstvu ter da ustvarimo čim najboljše odnose. Med našimi sosedi zavzema Grčija brez dvoma važno mesto. Ta intimni politični sporazum je sklenjen popolnoma v duhu pakta Društva narodov in lahko služi za ustvarjenje nove politične situacije na Balkanu, kar bo torej tudi naša zasluga. Ako ne bo prišlo do tega, krivda ne zadene nas. V istem duhu, ki je inspiriral locarnski sporazum, je sklenjen tudi sporazum med našo državo in Grčijo. O važnosti istočasno sklenjenih konvencij ne bom izgovoril besed, ker so bo pokazala njihova vrednost šele potem, ko se bodo že izvedle.«

Viharen prevzem beograjske občine

Eksodus radikalov.

— Beograd, 18. avgusta. Danes se je v svečani seji izvršila izročitev občinske uprave od strani prejšnjega predsednika Bobića novemu predsedniku dr. Kumanudiju. Svečana seja se je pričela ob 10. dopoldne ter je bila mestoma zelo burna. G. Bobić kot prejšnji predsednik je otvoril sejo, naker se je izvršila svečana zaprisega novo izvoljenih odbornikov. Za tem je predsedstvo prevzel g. dr. Kumanudi, ki je razvil delovni program nove večine. V imenu oficijelnih radikalov je podal natelno izjavo odbornik Mihailo Ilić, poudarjajoč, da Kumanudijeva skupina v občinskem svetu ne predstavlja resnične večine. Ta izjava je vzbudila viharne proteste in Ilić je moral svoj govor prekiniti.

Za Ilićem je povzel besedo odbornik Aleksa Stanojević, ki je v imenu Bobićeve skupine izjavil, da ne more podpirati dr. Kumanudija. Zopet vihar in protesti. Bobićevci in nekateri drugi radikali so nato v znak protesta zapustili dvorano, češ da se jim ne dovoli svoboda besede. Sam demokrat Dragiša Pavlović je izjavil, da bo podpiral večino. Seja je bila popoldne končana.

Bolgarski odgovor

do danes še ni prispel v Beograd

— Beograd, 18. avgusta. Nagli odhod zunanjega ministra dr. Ninčića na Bled spravljajo diplomatski krogi v zvezo z odgovorom, ki ga bo prejela naša vlada od Bolgarov. Včeraj so se raznesli glasovi, da je naš zunanji ministerstvo že prejelo odgovor in da potuje zunanji minister dr. Ninčić na Bled, da predloži odgovor bolgarske vlade kralju. Sodi se, da bo dr. Ninčić odgovor bolgarske vlade eventualno dostavil direktno na Bled. Za prihodnje dni je najavljen prihod našega solifkega poslanika. Novinarjem je izjavil dr. Ninčić, da ni še prejel odgovora in da je besedilo tega odgovora čital v »Timesu«, ki pa ne jamči za avtentičnost in točnost.

OBISK ČEŠKOSLOVAŠKIH PARLAMENTARCEV

— Praha, 18. avgusta. Obe zbornici čsl. Narodne skupščine sta sklenili, da parlamentarci pridejo dne 21. septembra t. l. skupščine za poset Beogradu in drugih važnih jugoslovenskih mest. Češkoslovaški parlamentarci pridejo dne 21. septembra t. l. v Beograd in ostanejo v Jugoslaviji do 9. oktobra.

OTROŠKA KUGA

— Berlin, 18. avgusta. V obmejnih krajih proti Poljski se je pojavila nova otroška bolezen, ki se razširja tudi po poljskih krajih in ki zahteva številne smrtno žrtve. Nova otroška bolezen je neke vrste kuga. Bakteriološka preiskava je ugotovila, da gre za neke vrste mrtvo. Povzročitelj bolezni še niso mogli dognati. Otroci, napadani od te bolezni, morajo biti kar daleč od ljudi.

Šahovski turnir v Ljubljani

Snoči je bilo končano II. kolo šahovskega turnirja. V skupini A je Agapijev ob 9.30 porazil Zdenka Rupnika. Pire ob 11.45 Grenčarskega; Acimović je kapituliral pred prof. Kozomaro, Jerošov je premagal Kalabarija, Partija Mržlika-Tot je ostala remis. V skupini B je Furlani porazil Jonkeja, Didzinski Dumica, dr. Singer Kulžinskega, Rožič Marjanovića, Vogelnik Poljakova. Po trdovratnem boju je Derzovšek dobil partijo proti C. Vidmarju. — Partija Riessl-inž. Tekavčić je bila ob 20.30 prekinjena.

Danes se igra III. kolo šahovskega turnirja. Igrajo: Vogelnik-Marjan Dumić, Didzinski-Furlani, Jonke-C. Vidmar, Kalabar-Agapijev, Rupnik-Acimović, Kozomara-Riesl, Drnovšek-Rožič, Mržlika-Grenčarski, Jerošov-Tot, Marjanović-Kulžinski.

Dopolodne se je razvila ostra in trdovratna borba med posameznimi skupinami. Borba se sploh od dne do dne bolj potruduje in postaja vedno bolj napeta in zanimiva. Nekateri partije se igrajo v prav bistrem tempu. Tako je n. pr. Singer iz Zagreba že ob 9.30 končal partijo z Beograjskim Poljakom. Ob 11.45 je Kulžinski do bil partijo proti Marjanoviću. Ostale partije se opoldne še nadaljujejo.

Stanje turnirja danes opoldne: Agapijev, Furlani, Rožič, dr. Singer in Kulžinski 2, Didzinski in Mržlika 1 in pol, Acimović, Grenčarski, Jerošov, prof. Kozomara, Rupnik, Tot, Drnovšek, Jonke, Marjanović in Vogelnik 1, Poljakov pol, Riessl in inž. Tekavčić 0 (1), Kalabar, Dumić in Ciri Vidmar 0.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Efekt: Investicijsko posojilo 1921 75—76, Loterijska državna renta 293, Zastavni listi Kranske deželne banke 20—22, Kom. zadolžnice Kranske dež. banke 20—22, Celjska posojilnica Celje 193—196, Ljubljanska kreditna banka Ljubljana 170, Merkantilna banka Kočevje 90—95, Prva hrvatska štedionica Zagreb 865—868, Slavonska banka Zagreb 50, Kreditni zavod Ljubljana 165—175, Strojne tovarne Ljubljana —119, Združene papirnice 102, Stavbna družba Ljubljana 55—65, Sešir, Škofja Loka 103—103.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Wien 799.25—803.25, Berlin 13.49—13.53, Italija 186.65, 187.85, London 275.13—276.33, Newyork 66.464—66.764, Pariz 163—165, Praha 167.38—168.38, Curih 10.948—10.986.

Efekt: 70st. invest. posojilo 1921 75—76, 2 in polodst. drž. rente za ratno štetu 295—295.5, Ljubljanska kreditna 170, Hrv. eskomptna banka 100—100.5, Kreditna banka Zagreb 101—102, Hipotekarna banka 54 in pol—55.5, Jugobanka 91—91.50, Pražedionica 865—870, Slavonska banka 50—52, Eksploatacija 10—18, Drava d. d. Orljek 385, Štećerana Orljek 285, Isis d. d. 52—54, Nihing 11, Gutman 205, Slaveks 112—115, Slovenija 32—33, Trboveljska 342 in pol—355, Verže 105, Agraria 39—41.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 9.125, Pariz 143.25, London 26.15125, Newyork 57.50, Milan 17.025, Praha 15.825, Dusseldorf 17.025.

To in ono

Bošnjaki popušíjo največ tobaka

Med one monopolne artikle, od katerih ima država največje dohodke, spada nedvomno tobak. Ta za državo blagajno danes tako koristna, si je, odkar jo je Kristof Kolumbus prinesel iz Amerike v Evropo, pridobila zlasti med Bosanci mnogo prijateljev in mirno lahko trdimo, da konzumira med vsemi pokrajinami v naši državi Bosna največ tobaka. V Bosni in Hercegovini puši vse: mlado in staro, bogato in siromašno, bolno in zdravo. Bošnjaki si brez cigarete sploh ne moreš predstavljati.

Kakor je razvidno iz statistike sa-
rajevskega inšpektorata finančne kontrole, je samo v prvih šestih mesecih prodala monopolna uprava v Bosni 672.166 kg tobaka, 132.837.808 komadov cigaret, 729.834 komadov cigar in 5.469.034 zvezkov cigaretnega papirja. Največji je bil konzum meseca junija. Računano povprečno kg tobaka le po 200 Din, cigarete po 25 para in cigare po 50 para, papirčki po 2 Din, znaša to ogromno vsoto 178.945.731 Din. Človeku se zdi naravnost neverjetno, da je sploh mogoče tako ogromno vsoto spihati v zrak. Koliko bi se dalo s tem denarjem zgraditi. In baš Bosna bi bila denarjem v marsikakem oziru popolne obnove. Kakor se pri nas borimo zoper alkoholizem, ki zastruplja narod, tako bi bil v Bosni potreben boj proti zastrupljanju z nikotinom. Pa glavec, ki je jedva odložil prve hlačke, pa ti že zvija cigareto in se ti ponaša, ako že zna napraviti »prustuk«. Res je dohodek države ogromen, toda državna blagajna bi se ne smela polniti na račun ljudskega zdravja. Dolžnost državnih oblasti bi bila, da konzum tobaka vsaj nekoliko zajezi. S povišanjem cen tega sicer ne bo mogoče, ker bi bila potem izguba na narodnem premoženju še večja, pač pa bo potrebna primerna vzgoja mladine potom šole in družtev. Predvsem pa bi morale oblasti gledati na to, da se naredbi glede prepovedi prodaje tobaka otrokom in mladostnim tudi res izvršuje in ne ostane samo na papirju.

Nevaren trgovec z dekleti

Humoristična zgodba iz Ischla.

V znanem »cesarskem« letovišču Ischlu v Avstriji se je tne dni odigrala zanimiva zgodba, ki je v krogih tam mošnjih gostov zbudila mnogo smeha na račun domače policije.

V Ischl zahajajo vsako leto dunajski komponisti in pišejo svoja nova

dela za prihodnjo sezono. Tam se navadno porode vse nove dunajske opere. Zato se tam tudi zbirajo založniki in gledališki ravnatelji, da iz prve roke kupijo nove »slagerje«. Tudi letos se je zbralo tam lepo število ljudi te baže. Ni manjkalo niti Američanov, ki hočejo tudi osvojiti kako novo delo. Med drugimi je došel te dni v Ischl tudi ravnatelj znanega berlinskega založništva »Dreimaskenverlag«, Ludvik Friedmann, ki se pogaja za nakup najnovejše Leharjeve opere »Carevič«. Pred par dnevi ga je posetil v njegovem hotelu neki pariški knjigotrožec, ki ga je naprosil, naj mu preskrbi od svojega zavoda neko knjigo. Friedmann je želji prijatelja takoj ustrelel ter brzojavil v Berlin, naj mu pošljejo zahtevano knjigo. Mesto knjige pa se pojavi naslednjega dne v njegovem stanovanju policija, in ga meni nič tebi nič aretirati. Friedmann se je takemu postopanju seveda uprl ter zahteval pojasnila. Policist se sprva sploh ni hotel spuščati v nobeno debato, končno pa je le namignil Friedmannu, naj se nikar ne razburja in mu mirno sledi, na beg pa naj nikar ne misli, kajti prišel je v roke »sarfišcu«, ki nikdar ne zgreši cilja. Friedmannu res ni preostajalo drugega, kakor ga mirno sledi črnoglednemu policaju.

Na policiji so ga začeli takoj strogo zasliševati. Friedmann sprva res ni vedel, pri čem da je. Zaman je prosil in jih rotil, naj mu vsaj pojasnijo, česa ga dolže. Toda policaji so bili prepričani, da imajo v rokah prefriganega zločinca in se niso dali »ujeti«. Tako po ovinkih so ga končno začeli spraševati, od kod ima dekleta, ki jih skriva in Berlinu in kaj namerava storiti z ono deklico, po katero je večeraj brzojavil. Sedaj šele se je začelo Friedmannu dani, da ga smatrajo za mednarodnega trgovca z dekleti. Stvar pa je bila kmalu pojasnjena. Izpovedal je, da je s tem poslom v zvezi ta in ta pariški knjigotrožec in naj še njega zaprosi. Res ni trajalo dolgo in tudi Parižan se je ves začuden znašel na policiji. Sprva je začuden povpraševal, kaj se je pregrešil, in je napravil še bolj dolg obraz, ko mu je Friedmann povedal, da je tudi on v zvezi s trgovino z dekleti, katere dolže njega. Ko je policijski uradnik uvidel, da se je začel Friedmann norčevati, mu je postalo malo tesno, kajti svitalo se mu je, da je zagrešil velikansko neumnost. Friedmann je namreč telegrafiral v Berlin po naročeno knjigo. Sestavil je kratko in za njegove nastavlence popolnoma razumljivo besedilo: »Pošljite takoj Rdečo Zento.« Na pošti so britehne glavičve stuhale, da bi znal biti odposiljatelj kak mednarodni trgovec z dekleti in so o tem obvestile policijo. Tudi ta je bila istega mnenja in se je že nadeljala, da bo postala slavna, ker je zalotila

mednarodno tolpo trgovcev z dekleti. Tem večje je bilo seveda razočaranje, ko sta oba »trgovca z dekleti« končno dopovedala, da gre samo za knjigo z naslovom »Rdeča Zenta«. Seveda so oba takoj izpustili, toda novica se je med tem že bliskovito raznesla po vsem kopališču in Ischl se pristrčno smeji prevetliki vnemi domače policije.

Senzacionalen umor pri Parizu

»Umor v Parizu«, »Umor telefoniste ke pri Parizu« — so kričali v ponedeljek jutraj reporterji po pariških ulicah. Radovedni Parižani so pridno segali po listih, v katerih je bilo čitati cele kolone dolga poročila o odkritju senzacionalnega umora. Umor je vzbudil kemvečjo senzacijo, ker je dejanja osumljen ugledni pariški bonviran monsieur Guyot.

Guyot, ki je lastnik elegantne vile v bogati pariški četrti, je občeval tudi v višjih krogih pariške aristokracije. Mož je bil izredno podjeten in zaslovel je tako radi svojih spretnih borznih manevrov, kakor radi svojih donjuanskih avantur. Zato je povsem umljivo, da je strel v Parizu, ko se je raznesla vest, da je Guyot osumljen umora, izvršenega popolnoma v stilu proslulega Landruja.

O umoru samem poročajo listi med drugim: V petek ponoči so pasantje malega kraja, ki leži v bližini kanala Ourc, opazili požar v gozdu, ki se raztezala na obeh straneh kanala. Gorelo je v nekem skednju, o čemur so bili takoj obveščeni gasilci. Iz kadečega skednja so gasilci potegnili truplo neke mladenke, na čije vratu so se poznali sledovi davljenja. Prisneli zdravnik je ugotovil, da je bila mladenka umorjena, po zločinu pa vržena v skedenj. Preiskava je dognala, da je bila mladenka najbrž s ceste izvaljena v gozd, kjer jo je zavratni morilec zadavil. Da prikrrije svoj zločin in izbrše vsako sled, je zločinec truplo zavlekel v bližnji skedenj in ga zažgal. Nadaljni potek preiskave je dovedel do ugotovitve identitete umorjenke. Gre za telefonistko Denagel, katero je njena mati pogrešala že od petka dalje. Mati je spoznala svojo hčerko po ostankih obleke.

Pariška policija je takoj mobilizirala vse svoje sile za izsleditev morilcev. V ljubkem in idiličnem kraju Claye-Souilly, ki leži kakih 20 km oddaljen od Pariza in ga Parižani radi posečajo, se je v petek zvečer ustavil avto, iz katerega je izstopil eleganten gospod, spremljatelj pa ga je mlada dama prijetne zunanosti. Gospod in dama sta v tamošnjem hotelu večerjala, okoli 20. pa sta zapustila restavracijo in se odpeljala nazaj proti Parizu. Sredi pota je ukazal elegantni tujec »ferju, naj ustavi voz, nakar je z damo

izginil v bližnjem gozdiču. Čez nekaj časa se je gospod sam vrnil, sedel v avto in se vrnil v Pariz. Policija je izsledila avto in soferja in s pomočjo soferjevega opisa neznanca prišla na sled tudi morilecu. Toda monsieur Guyot je še pravočasno odnesel pete. Kljub temu, da ga zasleduje cel štab detektivov, ga do sedaj še niso prijeli. O vzroku bestialnega zločina krozi različne verzije. Zatrjuje se, da je Guyot dejanje bržčas izvršil v afektu. Dekle se mu morda ni hotelo udati, nakar jo je v jezi zadavil. Vsekakor bo misteriozni slučaj pojasnjen šele z Guyotovo aretacijo.

Gigantski boj dveh slonov

Angleški listi poročajo iz Indije o epinem boju dveh slonov samecev, ki je razburil vse prebivalce v bližini bakrovega rudnika pri Rakkhi. Ležečega sredi pragozda.

Ves dan, so pozneje pripovedovali rudarji, se je čulo daleč naokrog strano tuljenje dveh slonov, ki sta, po vseh znakih sodeč, bila boj na življenje in smrt. Popoldne sta se sovražnika oddaljila in prebivalstvo se je malo pomirilo; toda proti večeru se je tuljenje jelo zopet približevati in ko je nastopila noč, sta se zverji že toliko približali lesenim hišam, kjer so spali rudarji, da so vsi v strahu planili na noge in pobegnili na vse strani, da se rešijo pred jezo pobesnelih debelokožcev.

Boj je trajal vso noč; proti jutru pa je nenadoma tuljenje in cepetanje prenehalo. Previdno, še vedno v strahu, so se prebivalci prikazali iz svojih skrivališč na dan ter se polagoma bližali kraju, kjer se je vršila bitka na življenje in smrt. Po kratkem iskanju so dospeli na kraj: na tleh je ležal mrtev slon in vse naokrog je bila zemlja razrita kakor od potresa. Slon je imel prebito črepijo in težke rane po celem telesu. A čudno, njegovih zob ni bilo videti nikjer, in vsi so mislili, da jih je mrtvi živali izpulil kak nepoklican ljubitelj slonove kosti. Izkazalo pa se je drugače. Petnajst kilometrov od bojišča je zagledal neki Indijec slona, ki se je jedva vlekel naprej, a čeprav je bil bolj mrtev kakor živ, je še vedno renčal in je hotel zasledovalca napasti. Ta pa se je obrnil in zbral nekaj ljudi, ki so potem skupno zalezovali težko ranjenega slona. Našli so ga kmalu nato mrtvega. Njegova dva zoba sta bila nepoškodovana, iz glave pa sta mu štrlela zoba njegovega nasprotnika, ki mu ju je v srditem boju s tako silo zabodel v kost, da sta se mu zlomila in običala v sovražnikovi črepiji. Tako je rudarjem prišel poci v roke dragocen plen, ki se ga niso niti najmanj nadejali: dobili so brez strela štiri krasne slonove zobe.

Tako poročajo angleški listi, ki jim prepuščamo vso odgovornost za to malo verjetno zgodbo.

Tragedija rodbinske ljubezni

V Parizu je te dni kncala zgodba, ki bi bila malo verjetna da si jo je zamislil kak pisatelj. Toda življenje samo piše največje romane in ustvarja dogodke, ki se niti v najbujnejši domišljji ne pojavijo.

V nekem predmestju je živel v siromašnih razmerah delavska rodbina Leveque, mož, žena, šetna hčerka in tašča. Živeli so skromno, vendar pa niso trpeli pomanjkanja. — Nekega dne pa je mirno rodbinsko življenje pretresel krvav dogodek. Petletna hčerka je bila umorjena in sum je padel na njenega lastnega očeta, ki so ga postavili pred poroto. Vsi dokazi so govorili zoper njega, obtoženec pa se je zagovarjal samo z enim stavkom: nisem kriv. Žena je molčala in se odpovedala pričevanju in ravno tako je tudi tašča izjavljala, da ji o dogodku ni ničesar znano. Porotniki so potrdili krivdo obtoženca in senat je Levequea obsodilo na večletno prisilno delo. Leveque je obsodbo mirno sprejel in se udal v svojo usodo. Bil je namreč prepričan, da je umor izvršila njegova žena, toda iz ljubezni do nje je molčal in sprejel tudi najhušo kazn, ki ga je mogla zadeti. Mirno bi bil sel celo v smrt, samo da bi rešil ženo.

Te dni pa je bil nenadoma rešen svojega duševnega in telesnega trpljenja. 70letna tašča se je namreč sama zgledala pri sodišču in izpovedala, da je ona izvršila umor. Izjavila je, da je hčerka pričakovala porod drugega otroka. Ker pa so živeli v siromašnih razmerah, je vedela, da bo to materijelno stanje mladih zakoncev še bolj poslabšalo. Zato je sklenila, da starejšega otroka spravi s sveta in jih tako reši moreh skrb. Hčerka je slutila, kdo je zagrešil krvavi zločin, toda med ljubeznijo do moža in do lastne matere je zmaga materinska ljubezen. Zato je pri razpravi molčala, dasi je vedela, da čaka moža najhušo kazn. Starko so si sicer takoj zaprli, toda sodišče je ni več sodilo, ker je že po par dneh v zaporu umrla. V zločin jo je nagnala prevelika ljubezen do lastne hčerke.

× Velika stavbna nesreča. V torek zvečer so se na Dunaju v neki novi hiši zrušile ravnokar dovršene stopnice, ki so pokopale pod seboj pet delavcev. Vsi so bili nevarno poškodovani.

× Divji lovci so v nedeljo zvečer ubil na Schnebergu na Nižem Avstrijskem dva lovca čuvalja, ki sta jih zalotila pri njihovem poslu. Kakor je razvidno s položaja na kraju zločina, se je vrtil med čuvaljima in divjimi lovci srdit boj. Morilec doslej še iso dobili.

× Vzroka eksplozije v Csepelu dosle še niso ugotovili. Iščeno ga vedno še v domnevi, da gre za atentat, vendar pa niso mogli najti nikakih konkretnih točk, ki bi to domnevo potrdile. Vse aretirane osebnosti so morali zopet izpustiti.

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves. Nad 2.000.000 strojev v prometu in rabi.

Zastopstvo: Lud. Baraga Ljubljana Selenburgova ulica 6

Forme
za betonske cijevi
raznih profila traži rabljeno ali
v dobrom stanju za kupiti
NOVAK, ZAGREB,
MAKSIMIRSKA CESTA 64

Absolventinja
trg. šole, zmožna slov. in nem.
jezikov, strojepisca ter vseh pisar-
niških del, išče službe. Gre tudi
en mesec brezplačno. Ponudbe na
upravo lista pod »Praktikantinja-
2359«.

Brez posebnega obvestila.
2-68

Tužnim srcem javljamo, da je v torek 18. t. m.
ob 11. ponoči po kratki, mučni bolezni v Gospodu
zaspal naš srčno ljubljeni mož, sin, brat, svak in stric,
gospod

Viktor Ban
trgovec v Ljubljani

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v če-
trtek, dne 19. avgusta ob polu šestih popoldne iz h še
žalosti, Tabor št. 5, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 18. avgusta 1926.

Ban Marija, soproga. — Ban Viktorija, mati.
Novak Antonija, stara mati. — Ivo in Vilko,
brata. — Svakinja, vnuki in ostali sorodniki.

Pekovska zadruga v Ljubljani naznanja
žalostno vest, da je preminil bivši dolgoletni član in
odbornik, gospod

Jakob Zalaznik
zasebnik in meščan ljubljanski

Pogreb visokospoštovanega se bo vršil v četrtek
19. avgusta ob štirih iz hiše žalosti, Stari trg št. 21,
k Sv. Križu, katerega naj se vsi člani zadruge po
možnosti polnoštevilno udeležijo.

V LJUBLJANI, 18. avgusta 1926.

Náčelstvo.

Zadružna hranilnica

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z.

Ljubljana Sv. Petra cesta 19 Ljubljana

daje posojila na
vknjižbo ter proti
zastavi vrednostnih
papirjev. Obrestuje
vloge na knjižice
po čistih
Kupujemo 7% državno investicijsko posojilo ter ostale državne papirje.

6%

Poseben oddelek
za prodajo srečk
Državne razredne
loterije ter prodajo
srečk ratne štete
na obroke

Narodna tiskarna

Izvršuje vsa v tiskarsko stroko spa-
dajoča dela kakor račune, kuverte,
cenike, uradne tiskovine, pomrtnice,
hranilne in zadrž. knjižice, poročna
naznanila, etikete, zavitke, časopise
in barvotiske od preproste do naj-
finejše izvršitve točno, okusno in ceno
☛ Telefon št. 304 ☛

Ljubljana, Knaflijeva ul. 5

Potrebuemo spretne zastopnike
za prodajo množinskih predmetov.
Ponudbe pod »KACKI« d. d. Zemun.

Knjigovodkinja

verzirana vseh pisarniških del ter samostojna korespondentinja v slo-
venskem in nemškem jeziku, se sprejme za močno trgo-
vino. V poštev pridejo samo zanesljive moči z večletnimi spraveži.
Ponudbe pod »Samostojna/2343« na upravo Slov. Naroda.

RADIO

aparate in sestavne dele
ima v zalogi
FRANC BAR, Ljubljana,
Čankarjevo nabrežje št. 5

Zamenjam

stanovanje dveh sob, ku-
hinje in pritlikin v Vod-
matu z enakim v mestu.
— Dopise pod »Zamena
2340« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.